

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **Z.**, proti odporkyni **M. M.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. I. H., advokátom v B., **o zaplatenie 6 272,62 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 17 Cpr 1/2003, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. júla 2011 sp. zn. 5 Co 399/2010 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava II z 8. júna 2010 č.k. 17 Cpr 1/2003-495, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 26. júla 2011 sp. zn. 5 Co 399/2010 a rozsudok Okresného súdu Bratislava II z 8. júna 2010 č. k. 17 Cpr 1/2003-495 v časti vyhovujúceho výroku, ktorým bola odporkyni uložená povinnosť zaplatiť navrhovateľke 17,6 % úroky z omeškania zo sumy 6 272,29 eur brutto od 17. februára 2003 až do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku a v rozsahu zrušenia vec vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 8. júna 2010 č.k. 17 Cpr 1/2003-495 uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľke 6 272,29 eur brutto so 17,6 % úrokom z omeškania od 17. februára 2003 do zaplatenia, ako aj nahradiť jej trovy konania 298,74 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku súd návrh zamietol a uložil odporkyni povinnosť nahradiť štátu trovy 1 169,72 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd prvého stupňa mal z výsledkov vykonaného dokazovania za preukázané, že odporkyni, ktorá bola zamestnaná u navrhovateľky bola vyplatená mzda v nesprávne vypočítanej výške za obdobie od 1. januára 2000 do 31. augusta 2001 vo výške 5 572,22 eur brutto (167 959 Sk). Tzv. dobromyseľnosť odporkyne ako zamestnankyne neprichádzala do úvahy, pretože táto pracovala u navrhovateľky ako mzdová účtovníčka a pri tomto pracovnom zaradení nebolo možné ani uvažovať o tom, že by o nesprávnom vyplatení mzdy nevedela,

alebo z okolností nemohla predpokladať, že ide o neprávom vyplatené sumy. Znalec v znaleckom posudku vyvrátil aj obranu odporkyne, že k chybe došlo v počítačovom programe. Súd zaviazal odporkyňu zaplatiť navrhovateľke aj sumu 697,07 eur (21 000 Sk), pretože odporkyňa porušila dohodu o zvýšení kvalifikácie uzavretú s navrhovateľkou v zmysle § 143 Zákonníka práce. Po ukončení bakalárskeho štúdia na E. nedodrжала svoj záväzok a neodpracovala u navrhovateľky tri roky. Súd priznal navrhovateľke aj právo na zaplatenie úrokov z omeškania podľa § 256 Zákonníka práce, no iba od podania návrhu na súd, pretože navrhovateľka listinným dokladom nepreukázala, že by odporkyňu účinne vyzývala na zaplatenie peňažnej sumy už od 1.9.2001, od ktorého dátumu žiadala úroky z omeškania priznať.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie odporkyne rozsudkom z 26. júla 2011 sp. zn. 5 Co 399/2010 rozsudok prvostupňového súdu v napadnutej časti (vyhovujúcej časti) ako vecne správny potvrdil a navrhovateľke nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil i s odôvodnením napadnutého rozsudku. Poukázal na to, že tvrdenia odporkyne uvedené v odvolaní, že sa mohla nie bezdôvodne domnievať, že sumy prevyšujúce jej brutto mzdu sú odmenami za prácu „nadčas“ sú v rozpore s jej predchádzajúcim tvrdením, že jej nebola dokázaná vedomosť o nesprávnom výpočte náhrady mzdy.

Odporkyňa podala 2. apríla 2012 podnet na podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky navrhol uvedený rozsudok krajského súdu a okresného súdu v časti výroku týkajúceho sa povinnosti odporkyne zaplatiť navrhovateľke úroky z omeškania vo výške 17,6 % ročne z istiny 6 272,29 eur od 17. februára 2003 až do zaplatenia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení mimoriadneho dovolania konštatoval, že sudy v predmetnej veci porušili zákon pri rozhodnutí o priznaní úrokov z omeškania a svoje rozhodnutia v tejto časti nedostatočne odôvodnili, tak ako to vyžaduje ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. Súd prvého stupňa síce konštatoval, že navrhovateľke priznal úroky z omeškania podľa § 256 Zákonníka práce, avšak iba odo dňa podania návrhu na súde 17. februára 2003, pretože navrhovateľka nepreukázala vyzvanie odporkyne na zaplatenie žalovanej sumy už v roku 2001. Bez ohľadu na správnosť priznania úrokov z omeškania od momentu podania návrhu, zo spisového materiálu vôbec nevyplýva, že by k podaniu návrhu malo dôjsť práve 17. februára 2003. Zo spisu naopak vyplýva, že

návrh bol doručený na súd už skôr a to 15. januára 2003. Zo spisového materiálu taktiež nevyplýva, že by navrhovateľka vyzvala odporkyňa na zaplatenie jej nároku ešte v priebehu februára 2003. Súd prvého stupňa taktiež vôbec neodôvodnil, prečo priznal navrhovateľke úroky z omeškania práve vo výške 17,6 % ročne. Rozhodnutie sa v tejto časti javí arbitrárnym a nepreskúmateľným. S prihliadnutím na vyššie citované ustanovenie Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. – pre určenie výšky úrokov z omeškania je určujúci prvý deň omeškania odporkyne. V prípade, ak by sa odporkyňa dostala do omeškania skutočne práve dňa 17. februára 2003, musel by súd pri určení výšky úroku z omeškania vychádzať z diskontnej sadzby určenej NBS k tomuto dňu. Podľa rozhodnutia bankovej rady NBS, výška diskontnej sadzby bola v období od 18. novembra 2002 do 25. septembra 2003 určená na 6,5 % p. a., teda správne určený úrok z omeškania mal k uvedenému dňu predstavovať dvojnásobok tejto sumy, t.j. 13 % ročne. Z uvedeného dôvodu sa rozhodnutie súdu, kedy tento prisúdil navrhovateľke nárok na úroky z omeškania od dňa 17. februára 2003, avšak s úrokmi z omeškania vo výške podľa dvojnásobku diskontnej sadzby určenej NBS k dátumu 1. septembra 2001 (od ktorého ich žiadala priznať navrhovateľka) javí ako nezákonné. Súdny teda nesprávne právne posúdili jednak otázku výšky úroku z omeškania, ktorú bola odporkyňa povinná zaplatiť navrhovateľke, ako aj deň, od ktorého navrhovateľke prislúcha nárok na predmetné úroky z omeškania, pričom takéto ich nesprávne právne posúdenie veci spočívalo v tom, že právnu normu správne určenú, nesprávne vyložili a na daný skutkový stav nesprávne aplikovali.

Navrhovateľka sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrila.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu žiadala, aby súd preskúmal napadnuté rozhodnutia súdov no nie iba v časti výroku o priznaní úrokov z omeškania, ale aj v časti výroku o určení výšky istiny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu a prvostupňového súdu treba zrušiť.

Ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným

rozhodnutím súdu bol porušený zákon, a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu, a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 O.s.p.). Mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na obsah dovolania ako aj zákonnú povinnosť podľa § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným. V konaní o mimoriadnom dovolaní neboli procesné vady konania v zmysle § 237 písm.a/ až e/, g/ O.s.p. namietané, tieto neboli ani zistené.

Vzhľadom na obsah mimoriadneho dovolania, dovolací súd osobitne skúmal, či konanie nebolo postihnuté vadou v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. Generálny prokurátor namietal porušenie § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 219 ods. 2 O.s.p., t.j. nedostatok dôvodov rozhodnutí súdov oboch stupňov, resp. ich nepreskúmateľnosť.

Vady konania vymedzené v § 237 O.s.p. sú porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, toto právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry

Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I. ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite, skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky i s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadne riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

Odôvodnenie rozsudku súdu (prvostupňového aj odvolacieho) musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. V odôvodnení rozhodnutia musí súd spôsobom logicky kompaktným a bez rozporov a vnútorných protirečení vysvetliť, k akým skutkovým zisteniam dospel, ktorú právnu normu a z akých dôvodov aplikoval a ako ju interpretoval. Ak rozhodnutie súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľné.

V danej veci súd prvého stupňa priznal navrhovateľke voči odporkyni nárok na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 17,6 % zo sumy 6 272,29 eur od 17. februára 2003 do zaplatenia (odo dňa podania návrhu), pretože navrhovateľka listinným dokladom nepreukázala, že by odporkyňu účinne vyzývala na zaplatenie uplatnenej sumy už od 1. septembra 2001. Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Rozsudky oboch súdov sú v naznačenom smere nezrozumiteľné, postrádajúce logiku, obsahujú vnútorné protirečenia. Súdny uzavreli, že úroky z omeškania priznali od podania návrhu, t.j. od 17. februára 2003, no k podaniu návrhu na súd v skutočnosti došlo 15. januára 2003, naviac zo spisu nevyplýva, že by navrhovateľka vyzvala odporkyňu na splnenie svojho nároku pred 17. februárom 2003, resp. že by sa návrh na začatie konania dostal v tomto období do dispozičnej sféry odporkyne.

Z rozhodnutí súdov prvého a druhého stupňa nie je možné zistiť, akým myšlienkovým postupom dospeli súdy k stanoveniu dátumu, od ktorého sa dostala odporkyňa do omeškania s plnením svojho záväzku voči navrhovateľke a preto sú ich rozhodnutia v tomto smere nepreskúmateľné.

Súdy priznali navrhovateľke úroky z omeškania vo výške 17,6 % poukazujúc na ustanovenia § 256 Zákonníka práce.

Podľa ustanovenia § 256 ods. 1, 2 Zákonníka práce účinného v období rozhodnom pre predmetnú právnu vec, účastník, ktorý včas a riadne neuspokojí nárok druhého účastníka, je v omeškaní. Účastník, ktorého peňažný nárok nebol včas a riadne uspokojený, môže požadovať úroky z omeškania vo výške ustanovenej pre občianskoprávne vzťahy.

Ak by sa odporkyňa dostala do omeškania 17. februára 2003, súd by musel vychádzať pri určení výšky úrokov v zmysle Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., konkrétne z ustanovenia § 3, podľa ktorého je výška úrokov z omeškania dvojnásobok diskontnej sadzby určenej Národnou bankou Slovenska platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu, t.j. výška diskontnej sadzby Národnej banky Slovenska bola k uvedenému dátumu určená na 6,5 % p.a., a teda správne určená výška úroku z omeškania mala byť 13 % ročne. Rozsudky súdov prvého a druhého stupňa sú aj v tomto smere nepreskúmateľné.

Pokiaľ generálny prokurátor namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 243f ods. 1 písm.c/ O.s.p., treba uviesť, že mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutia nebolo možné podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti v nich zaujatých právnych záverov, lebo v dôsledku spomenutej procesnej vady nemožno posúdiť, či súdy správne aplikovali príslušnú právnu normu na zistený skutkový stav a či z nej vyvodili správne právne závery.

Z uvedených dôvodov najvyšší súd zrušil mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutia a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243i O.s.p. v spojení s § 243b O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243i O.s.p. v spojení s § 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. júna 2013

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová